Entered as Second Class matter Gen'l Post Office, Ottawa, Ontario, Canada An independent journal, published twice every week in English and Magyar languages. - Circulating in the 9 Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.

Printed and published at its Office and place of business 375 Hargrave st by the Canadian Hungarian News Co. WINNIPEG, Man.

Yearly Subscription $2,- to Foreign Countries $3,-

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT — TWO CENTS PER COPY

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

BRANTFORD BRIDGEBURG CALEDONIA CHIPPAWA CROWLAND FORD CITY FORT ERIE FORT WILLIAM GALT GUELPH HAMILTON KITCHENER MONTREAL New WATERFORD NIAGARA FALLS OSHAWA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUEBEC ST. CATHARINES SPRING HILLS SUDBURY SYDNEY TORONTO WELLAND WINDSOR

BEKEVAR CANA CALGARY COALHURST EDMONTON ESTEVAN HALMOK KAPOSVAR LEASK LETHBRIDGE NORBURY OTTHON PLUNKETT RAYMOND REGINA SASKATOON SAXONHILL SOKHALOM SZT. LASZLO SZEKELYFOLD SUMAS TABER VANCOUVER WAKAW WEYBURN WHITEWOOD YORKTON

Twice a Week — CANADIAN HUNGARIAN NEWS — Coast to Coast

Az egyetlen kétszer hetenként megjelenő független magyar sajtó Kanadában. Az Angol Birodalom legelterjedtebb magyarnyelvű hirlapja, amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivivni minden honfitársunk számára.

„Kanadai Magyar Ujság"

Előfizetési díj egy évre: $2.00. Az Óhazába és külföldre egy évre $3.00 Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St WINNIPEG, Man.

VOL. XI. EVFOLYAM — 375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG, MAN. — 1934., TRIANON 14. JUNIUS 8 PÉNTEK — No. 46 SZAM.

OTTAWA MEGTAGADTA A TOVÁBBI RELIEF-HOZZÁJÁRULÁST

Atlanti Óceántól Csendes Tengerig

Que.

A legtöbb vajat termelő tartomány, közel 1,400 tejteleppel.

RÁSZEDTÉK a tolvajok a Three Rivers község rendőrfőnökét, aki automobilon üldözte őket. Az egyik gazolin-állomást kifosztó rablóbanda nagy sebességgel száguldott az országuton, midőn Jules Vachon egyedül indult elfogásokra. Az egyik mellékutnál a tolvajok hirtelen elhatározással letértek a főutról és a nagy porban utánuk száguldó rendőr egy ut melletti fának hajtott és szörnyethalt.

Ont.

Ércbányáiból több mint egy billió dollárnyi kincset hoztak felszinre.

KISIKLOTT ismét a Canadian National vállalat egyik kelet felé száguldó gyorstehervonata a North Bay divizióhoz tartozó Fossmill állomás 26 mérföldnyire. A 12 kisiklott kocsi egyikén utazott Vancouverből Torontóba egy Karlsson nevü munkanélküli, akit halálra zuztak a szerelvény roncsai.

Man.

4,304 iskolájába 160 ezer tanuló jár évente

FELFORDULT a Portage la Prairie és Winnipeg közötti országuton Schwartz Béla magyarországi születésü mészáros mester automobilja, midőn az egyik gumi-abroncs a vasárnap délutáni nagy hőségben kipukkadt. A könnyen végzetessé válható szerencsétlenségből fájdalmas kézsebek árán menekült meg a közismert mészáros, mig két utasának szerencsére nem történt komolyabb baja.

Sask.

21 évvel ezelőtt még a North-West Territorieshez tartozott.

103 FONT port kapartak le a reginai főposta toronyórájának szerkezetéről, miután a villamos motor már nem volt képes körülforgatni a tulterhelt óraművet. — A jótékony eső előtt olyan óriási dühhel hordta a szél a földet, hogy egyes vidékeken hóekékkel voltak kénytelenek megtisztitani az országutakat a magas kupacokba fujt portól.

Alta.

¾ millió ló, 850 ezer birka és 1¼ millió sertésállományával vezet.

CARCAJOU pionir-telepre igyekezett több orosz-német mennonita család. Peace Rivertől kompon akarták elérni a különben nehezen megközelithető vidéket. A 200 mérföldes hajóutnak alig a felén vizalatti sziklába ütközött a kezdetleges vizi jármü és bárha az uszni tudó férfiak kimentették családjaikat, az ujtelepesek minden felszerelése, butorzata minden vagyonkája odaveszett.

B. C.

Kikötőit évente 8-9 ezer gőzös keresi fel.

A BEDAUX dusgazdag francia a közeli napokban indul utnak Edmontonból, hogy a Rocky Mountains eddig még ember által át nem hatolt vidékén, toronyiránt vágjon neki a Telegraph patak festői völgyének. Hatalmas hernyótalpas traktorokon kivül több száz öszvérrel indul neki Bedaux s mérnökökből álló társasága. Az expedició eredményét a készitendő térképekkel együtt Kanadának ajándékozzák a vállalkozó szellemü franciák.

MIÉRT FIZETNE 2 CENTNÉL TÖBBET UJSAGJAÉRT???..

KI VOLT AZ ÁRULÓ?

Ez a nagy kérdés, ami olvasóinkat heteken át izgatni fogja. Legközelebbi számunkban kezdődő regényünkhöz hasonló ugyanis kevés látott még nyomdafestéket az Óceánnak ezen az oldalán. A végletekig felcsigázott érdeklődés fogja kisérni ezen uj regényünket, mely csupa rejtély, fordulat az 1848-as szabadságharc külföldre számüzött hőseinek életéből.

FORRADALOM EGY MÁS VILÁGON

cimü regényünket befejezve, Drumár János mestermüve után egy rövidebb, a meleg nyári estéken is könnyen követhető olvasnivalót keresvén, Farkas Imre naplótöredék alakjában megirt, végtelenül közvetlen elbeszélésére terelődött a figyelem. A Londonban lejátszódó történetet már azért is nagy szeretettel olvashatják lapunk barátai, mert hiszen hőse a bájos

KUTHY ETELKA

aki édesapjának a szabadságharcban való hősi viselkedése miatt szintén idegenben ette az emigráció keserü kenyerét. Felér a legizgalmasabb kalandorregénnyel Farkas Imrének ez a rövid lélekzetü, de nagyszerü emberismerettel kidolgozott irása, melyet azuton is olvasóink figyelmébe ajánlunk.

A KÉMEK SEREGE

vette körül a magyar nép szabadságharcának vezéreit, miután a csehekből álló bécsi kamarilla ellenünk lázitotta a nem zetiségeket, majd pedig a tulerőben levő orosz gőzhengerrel 1849-ben leverte a dicsőséges magyar honvédeket. Ez a kémhálózat még külföldi számkivetésükbe is követte az emigránsokat és leküzdve minden akadályt, nem nyugodott, mig meg nem nyilott a szerencsétlenek előtt a

BÖRTÖNÖK AJTAJA

Igy került csapdába Kuthy János is, aki Kossuth Apánk üzeneteit csempészte volna be az osztrák elnyomatás alatt szenvedő Hazába. Bárha álruhában, eredeti jellemvonásait hosszu évek alatt következetesen elváltoztatva érkezett a határra Kossuth követe, mégis elfogták és bebörtönözték. Az emigrációban élő magyarok között érthető elkeseredést keltett ez a szomoru hir és — amint Farkas Imre elbeszélése nyomán lapunk regény-barátai majd élvezettel olvashatjá — a rendkivül bonyodalmas körülmények ellenére mégis kiderül, hogy

KI VOLT AZ ÁRULÓ?

A Moosehorn melletti Wolfrum farm szomszédai még ma is izgatottan tárgyalják az ismeretlen tettesek á tal öt napra elrabolt kis Betty esetét. (A "Winnipeg Tribune" felvétele.)

Fényesen szerepeltünk Torontóban!

A VILÁGVÁROS POLGÁRMESTERE SZERINT A KANADAIAK TANULHATNÁNAK A MAGYAROKTÓL — EREDETISÉG JELLEMEZTE A MAGYAR FELVONULÁST, MIG MÁSOK IDEGEN TOLLAKKAL ÉKESKEDTEK — "TÁMOGATJUK A MAGYAROKAT, MERT MEGBIZHATUNK BENNÜK" — MONDOTTA EGY VEZETŐ ANGOL ÁLLAMFÉRFI

Május 26.-án záródott le a Torontó százesztendős fenállására emlékeztető ünnepségek első három napja. Julius 2, 3 és 4-ik, valamint augusztus 4-5 és 6-ika lesz még az a két kimagasló időpont, melyre nem csupán a legforgalmasabb kanadai város, hanem Ontario, Quebec, sőt az Egyesült Államok területéről is ezerszámra érkeznek az érdeklődők.

A kanadai lapok legtöbbje — természetesen a torontóiakat kivéve — jellemző érdektelenséggel csak néhány sorban számolt be a májusvégi ünnepségek eseményeiről. Mint az már divat, ezuttal is a botrányra fektették a fősulyt és alaposan kiélezték a főkormányzó állitólagos nyers megjegyzését egy rendezési hibával kapcsolatban. A király helyettesét ugyanis öt percet váratták, mig százezernyi tömegek ünnepelték az egyszerü torontói kislányból világhirü filmszinésznővé fejlődött Mary Pickfordot: a jubiláló világváros szülöttét és egyik legnagyobb büszkeségét.

Magyar szempontból annál nagyobb sikerrel végződött az első ünnepség-sorozat, amenynyiben a nagyszabásu történelmi felvonulásban nemcsak hogy példás rendben, hanem olyan eredeti és egyuttal müvészi csoportozatban jelentek meg hazaiasan öltözött honfitársaink, hogy a hatalmas tömegben mély benyomást keltettek. Huszonkét magyar pompás nemzeti viseletben — patyolat fehérben, piros bársony pruszlikban a lányok, borjuszáju ingujjban, pazarul himzett dolmányban, fényes csizmában a legények — a magyarokat a legösszehangoltabbá, legegyöntetübbé avatták a felvonuló 21 nemzet képviselői közül, kik nem egyszer feláldozták az őszinte egyszerüséget olcsó szinpadi hatások kedvéért.

A kivonulás előtt Hornyánszky Miklós neves festőmüvész hazánkfia beszédet intézett a Torontóval együtt ünneplő magyarokhoz, melyben az ily alkalmak céljaink érdekében való felhasználását két ponttal okolta meg. Az első legtömörebben azzal a megjegyzéssel fejezhető ki, amit Lord Newton, a nagy magyarbarát angol politikus Hornyánszkynak mondott, midőn a tiz évvel ezelőtt Angliában élő müvész az ősz államférfi arcképét festette:

"We support the Hungarian cause, because they are people we can rely upon!" — azaz magyarul: "Támogatjuk a magyar ügyet, mert a magyar népben megbizhatunk!"

A felvonulásban való részvétel második okát már mint szak ember fejtegette Hornyánszky Miklós, midőn megállapitotta, hogy nemzeti viseletünk egyuttal kulturális büszkeségünk is. Ez is egyik módja annak, hogy népszerüsitsük az immár minden hozzáértő diszitőmüvész előtt nagy becsben tartott magyar formákat. Nincs szebb, meginditóbb bizonyitéka népünk őszinteségének, szép tulajdonságokban gazdag lelkének, mint a magyaros diszitőkedvből fakadó, eredeti müvészi érzék, mely oly sok alkalmazást találhat és megbecsülést érdemelhet a mai modern világban is.

A Ft. Forgách László irányitása alatt álló "Katolikus Kör", a Steinmetz Károly lelkészh. vezetése alatti "Református Ifjusági Kör" és a Tiszt. Ruzsa Jenő által szervezett ágostai evangélikusok csoportjai alkották a menet magyar különitményét. A legőszintébb elismerés hangján emlékezett meg mindenki a felvonuló magyarokról, hiszen a "Toronto Centennial" részéről csekély összegü támogatásán kivül a maguk erejéből hozott áldozatokkal teremtették elő szép ruháikat, melyekből azelőtt alig egynéhány forgott közkézen.

Toronto polgármestere, William Stewart nem is mulasztotta el, hogy külön levélben meg ne köszönje a felvonulás müvészi előkészitésén sokat fáradozó Hornyánski Miklósnak, hogy a "splendid Hungarian display" bemutatásával emelte a jubiláris ünnepségek fényét. "Mondhatom, soha Toronto történetében nem láthatott városunk ilyen remek felvonulást" — irja többek között a háromnegyed milliós lélekszámu Toronto vezető polgára, kinek leveléből ismét vastagbetüvel szedünk ki egy mondatot, hadd mutassa meg ismerőseinek minél több kanadai magyar:

"It was indeed, a great lesson to our native Canadians to see this dignity and impressiveness" — azaz magyarul: "Valóban jó lecke volt az őslakós kanadaiaknak, hogy ezt a méltóságteljes benyomást láthatták".

Ugyancsak teljes elismerés hangján nyilatkozik Alley, a "Toronto Centennial" jubiláris ünnepségeinek igazgatója a magyar csoportról: "Nagyon sok dicsérő megjegyzést hallottunk a magyar csoport nagyszerü megjelenéséről, nemkülönben a május 26-iki magyar piknik sikeréről. Ez alkalommal külön is köszönöm, hogy olyan fáradhatatlanul szervezte meg a magyarok szereplését, mint a National Groups Committee lelkes tagja" — irja többek között az ünnepségek legfőbb irányitója.

Ausztráliába hivták a magyar vizipólócsapatot

Azt szoktuk mondani, hogy a magyar vizipólócsapat "világhirü". Érdekes bizonyságát adhatjuk most annak, hogy ez nem tulzás. Az olimpiász után Japánba hivták a magyar pólózókat, most pedig Ausztráliába szóló meghivás érkezett a magyar úszószövetséghez.

Ausztrália állami létének 100 éves jubileumára készül. Nagy ünnepségek lesznek és sportban is óriási eseményeket akarnak Ausztráliában lebonyolitani. Megkérdezték tehát a magyar úszószövetséget, hajlandó volna-e válogatott csapatát Ausztráliába elküldeni, ha a költségek nagyrészét az ünnepség rendezősége vállalná.

Mint lapzártakor értesülünk, a magyar vizipólózók mégsem csillogtathatják sportkészségüket Ausztrália jubileumi ünnepségein, miután ők maguk képtelenek hozzájárulni a több hónapos utazás költségeihez, a magyar állam pedig már az idei rossz termés miatt sem segélyezheti a külföldre utazó magyar atlétákat. Igy tehát elmarad a magyar vizipólósok ausztráliai utja, mely — Kanadán vezetett volna keresztül és bizonyára sok szép eredményt biztositott volna szineinknek.

APPONYI UTÓDA: ECKHARDT

Az angolul, franciául, németül, olaszul kitünően beszélő Eckhardt Tibor magyar revizios vezért nevezte ki az Óhaza kormánya népszövetségi fődelegátussá. Az ellenzéki politikus megbizatása különösen a megszállott területeken osztatlan örömet keltett.

EGY HÉT MULVA CSAK A TARTOMÁNYOK S KÖZIGAZGATÁSI KERÜLETEK SEGÉLYÉT KAPHATJÁK MEG A NINCSTELENEK — EGY ÉS NEGYEDMILLIÓ EMBER ELLÁTÁSÁT VESZÉLYEZTETI A BENNETT-KORMÁNY ELHAMARKODOTT INTÉZKEDÉSE — AZ ALBERTAI RELIEF-SZTRÁJK SIETTETTE A PÉNZFORRÁS KIAPADÁSÁT? — TÉLRE ISMÉT KILÁTÁSBA HELYEZTE A BIRODALMI KINCSTÁR TÁMOGATÁSÁT GORDON MUNKAÜGYI MINISZTER

Szükszavu, de annál komolyabb tartalmu táviratot kaptak a mult hét végén a kilenc kanadai tartomány kormányai Ottawából. A Gordon birodalmi munkaügyi miniszter aláirásával feladott sürgöny elrontotta még azoknak az ünnepi hangulatát is, akik a király nevenapja folytán két napos munkaszünetet élveztek vasárnap és hétfőn. Arról jobb nem is beszélni, hogy mennyire lehangolta az ország és egy negyedmillió főre becsült munkanélküli lakosságát, akik a lélekharang szavát vélték kihallani a távirat szövegéből.

Az ottawai távirat szövege szóról-szóra a következő: "Tekintettel arra, hogy a nyár megkésve köszöntött be ugyszólván egész Kanadában, a birodalmi kormány minisztertanácson akként döntött, hogy az 1933-as relief-megegyezést junius 15.-ig meghosszabbitja. Hiszem, hogy azután a tartományok a saját erejükből is el tudják látni a nincsteleneket, legalábbis a nyári hónapokra. Gordon munkaügyi miniszter."

Beavatott helyen ugy tudják, hogy az ottawai kormány álláspontját az albertai segélyezettek sztrájkja érlelte meg, vagy legalábbis siettette. Eltekintve attól a téves kelet-kanadai felfogástól, mely szerint Nyugaton pazarlás folyt a segélyek kiosztása körül, az ottawai kormány előbb-utóbb kénytelen lesz valamilyen megoldással véglegesen rendezni a relief-kérdést. A jelenlegi rendszer ugyanis teljes eladósodással fenyegeti az adópénztárakat, viszont megfelelő közmunka-program kidolgozása terén az ottawai kormány olyan tehetetlenséget árul el, hogy nagyobbszabásu állami munkákra egyelőre számitani alig lehet.

A Drumheller és Edmonton vidékén sztrájkoló munkanélküliek követeléseit végül is makáévá tette Brownlee albertai miniszterelnök, viszont Ottawától jelentősebb pénzbeli támogatást kért a javitandó relief kiadásainak fedezésére. Miután erre a nem várt kirobbanásra haladéktalanul válaszolnia kellett Ottawának, egyuttal kénytelen volt a kormány a többi tartománnyall is közölni azon elhatározását, hogy junius 15-ikén megszünteti az ugynevezett "direct relief" pénzbeli támogatásának folyósitását.

A Gordon-féle távirat bevezető sorai arra vonatkoznak, hogy az ottawai kormánynak a tartományokkal tavaly kötött meg állapodása már március végén lejárt, viszont éppen a lehetetlen munkapiaci helyzet, valamint a hosszu tél következtében csak későbben meginduló tavaszi munkák miatt május tartamára meghosszabbitották annak érvényét. A munkaügyi miniszter távirata viszont arra enged következtetni, hogy Ottawában elérkezettnek látják az időt, amikor minden segélyezett munka után nézne — nem fontolván meg azt, hogy munkaalkalom minden száz avagy ezer jelentkezőre alig néhány akad.

A válság sulyosbodása óta folyósitott egy harmad relief-hozzájárulást a fentiek értelmében egy hét mulva megvonja a birodalmi államkincstár. Ezentul tehát a városok és municipality-k lesznek kénytelenek közösen gondoskodni nincstelenjeik ellátásáról, — ugy ahogy a maguk erejéből telik. Hogy milyen segélyt tudnak juttatni azon adópénztárakból, melyek csak a legnagyobb nehézségekkel képesek az eddigi kötelezettségeiket is teljesiteni, az majd elválik.

Bárha a nőtlenek foglalkoztatását célzó relief-táborokat ezután is fenntartja a birodalmi kormány, az bizonyos, hogy a családosakról gondoskodó városokat és tartományokat csunyán cserbenhagyta Ottawa, aminek még sok keserü következménye lehet a jövőben.

LEGUJABB HIREK

KORSZAKALKOTÓ "Farm Debt" törvényjavaslatot terjesztett be az ottawai kormány junius 4-ikén. Az eddig csupán általánosságban ismertetett tervezetre jövő számunkban térünk ki részletesebben, annál is inkább, miután az uj törvény segédkezet nyujt a gazdáknak, hogy az uzsorások karmaiból megmeneküllhessenek.

EHINSÉG pusztit Oláhországban és Erdélyben attól tartanak, hogy beszüntetik a Székelyföld felé irányitott buza-küldeményeket. Állitólag csak órák kérdése, hogy Carol király kénytelen diktátori hatalommal felruházni a hadsereget, hogy a városok felé vándorló vidéki lakosság és rémuralommal elégedetlen tömegek lázadását elfojtsa.

THE PAS észak-manitobai vasuti gócpontról két és fél millió láb deszkát inditanak utnak Nagybritaniába Churchill kikötőjén keresztül. Ugyancsak több ezer fő marhát irányitanak Churchill felé, amint megindulhat a hajózás a Hudson's Bay jeges vizén. Az uj gabona-elevátor szinültig megtöltve várja az első hajók érkezését.

NEM FIZET több hadiadósságot Anglia az Egyesült Államoknak, azzal érvelvén, hogy a szigetország válságos helyzete nem engedi meg ezt a "fényüzést", midőn a többi európai országok tartozásának nagy részét elengedték.

CORBEIL ontariói telep nevét körülhordozták az egész földön azzal kapcsolatban, hogy a Dionne család immár két hetes öt kis ikerlányát "szerződtették" a chicagoi világkiállitásra. Az orvos egyelőre nem engedi meg a kockázatos vállalkozást, noha hetenként $250-t igértek a szegény apának. Megállapitották, hogy csak minden 20 évben, illetőleg minden 41 és fél millió ujszülöttre esik egy-egy ilyen ritka esemény.

A CIMEK osztogatása ellen ugyszólván egyhangulag emelte fel szavát Kanada közvéleménye. A mult héten nyilvánosságra hozott jegyzékből azonban kitünt, hogy György király nem politikusokat, hanem arra valóban méltó kanadaiakat tüntetett ki. "Sir" előnévvel járó lovagi méltóságot Charles Saunders, a "Marquis" buza tudós felfedezője és Dr. Banting, a cukorbetegséget gyógyitó szérum felfedezője kapott.

AZ OLAJKUTATÁS áldozatául esett hét mérnök Oklahoma állam Norman városkája mellett. A legujabb tudományos módszer alapján, mesterséges földrengések előidézésével, majd pedig a földalatti rétegeknek finom műszerek révén való "kihallgatásával" akarták az olajlelő-helyeket megállapitani, midőn váratlanul felrobbant egy közeli dinamit-raktár és mindannyiukat megölte.

ORSZÁGOS eső hullott Nyugat-Kanadában, az idén először. A sáskahad egy részét is elpusztitotta a közmondásosan "aranyat érő" eső, mely szerencsére aránylag kevés vidéket hagyott öntözetlenül. Miután ezek szerint a kanadai termés mégsem megy egészen veszendőbe, a gabona értéke is esett a tőzsdén.